

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Към Стратегия за развитие на социалните услуги на община Струмияни за периода 2015-2020

Анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в Община Струмияни

Темата за устойчиво развитие на социалната политика на общините е особена актуална в последните години, тъй като предоставянето и управлението на социални услуги в общността се осъзнава като необходима и значима дейност.

Процесът на децентрализация и деинституализация на социалните услуги, както и предоставянето на алтернативни социални услуги в общността, заместващи институционалната грижа за деца и възрастни в риск, даващи възможност за живот и грижи, близки до семейната среда, очертават основните тенденции в развитието на социалните услуги. През последните години правителството на България приема редица документи, съобразени с изискванията на Европейския съюз и визиращи една нова социална политика в грижа за най-уязвимите групи в обществото ни. Основните препоръки в докладите на еврокомисарите, наблюдаващи България в процеса на присъединяването на страната ни към ЕС са свързани основно с намаляване броя на институциите за отглеждане на деца, лишени от родителски грижи, както и тези за хора с увреждания. Препоръчват се мерки, свързани с въвеждането и прилагането на изискванията за качество и стандарт на живот, зачитане на човешките права и достойнство, а също и относно разкриването на алтернативни социални услуги в общността.

Анализът за ситуацията и оценка на потребностите от развитие на социалните услуги в Община Струмияни за периода 2015 – 2020 г. е разработен на основание чл.36а от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане, обн. ДВ. бр. 27/2009 г. В процеса на разработване на плана на Община Струмияни бяха проведени редица консултации със заинтересованите страни – Дирекции “Социално подпомагане”, РИО на МОМН, училища, Дирекция “Бюро по труда”, Регионален център по здравеопазване, РИОКОЗ, НОИ, НСИ, кметове и кметски наместници от общината, клубовете на пенсионера, неправителствени организации.

За изготвяне на настоящият анализ са използвани данни обхващащи периода от три последователни години 2012-2014 за развитие на Община Струмияни и е основата, върху която ще се разработи Областна стратегия за развитие на социалните услуги за 5-годишен период. Направен е сравнителен анализ по години.

Методологията обхваща всички методи и начини, характерни за проучванията, ситуационния, аналитичния и сравнителния анализ; базира се на статистически данни от ТП на НОИ – Благоевград, НСИ – ТБ Благоевград, Дирекция “Бюро по труда” – гр. Сандански, Дирекция “Социално подпомагане” – гр. Сандански, служба “ГРАО” и др.

2.1 Цели и обхват на проучването

Целта на анализа е да се изгради основата на стратегията за социални услуги в община Струмяни с цел намаляване броя на институциите за отглеждане на деца, лишени от родителски грижи, както и тези за хора с увреждания. Прилагането на изискванията за качество и стандарт на живот, зачитане на човешките права и достойнство, разкриване на алтернативни социални услуги в общността за повишаване качеството на живот на хората от общината, преодоляване на прага на бедността за рисковите групи, всичко това ще се постигне след последователен анализ и постигане на специфичните цели:

- Анализ на предлаганите социални услуги в общината и оценка на потребностите за разкриване на нови.
- Оценка на неизползваемата материална база в общината, която ще бъде подходяща за разкриването на нови социални услуги за уязвимите групи на територията на община Струмяни.
- Повишаване качеството на грижа за възрастните хора, децата в риск и хората с увреждания.
- Усъвършенстване на съществуващите услуги, разкриване и функциониране на нови качествени и ефективни услуги с акцент върху услугите в домашна среда и подкрепящи ги такива извън семейството.
- Планиране на иновативни социални услуги от смесен характер – социално-здравни, педагогическо - социални.
- Планиране на превенцията на институционализацията на деца и възрастни в риск;
- Разкриване на нови работни места в сектора социални услуги, включване в пазара на труда на трайно безработни и хора от уязвимите групи;
- Социално включване и насърчаване на социалната икономика.
- Повишаване на професионалното обучение на заетите в областта на предоставянето на социални услуги.
- Осигуряване на равен достъп до услуги за всички рискови групи.
- Планиране на създаването на социално предприятие с цел финансова подкрепа на издръжката на услуги;

2.2. Методи за проучването и анализа на ситуацията в Община Струмяни

При проучването и разработването на анализа са използвани следните основни методи:

- Интегрирано разработване на нуждите от социални услуги в Община Струмяни на базата на националните и регионални рамки, общински и регионални стратегии;
- На базата на анализа от последните три години ;
- Очертаване спецификата на общината и наличните ресурси с цел ориентиране към нейното развитие;
- Бяха проведени работни срещи за идентифициране на външните и вътрешните фактори за нуждите на SWOT анализа, както и за уточняване на визията и приоритетите за развитие, с цел отчитането на обществените интереси

и потребности в анализа и осигуряване на обществена подкрепа при неговата реализация;

- Използване на статистически данни;
- Проучване на общественото мнение /анкетирание/ на принципа: никога и никога за нас без нас.

3. Описание на ситуацията в Община Струмяни.

3.1. Обща характеристика на общината

Община Струмяни е разположена в Югозападна България, област Благоевград и обхваща 21 населени места - малка, непозната, но с възможности. Територията на община Струмяни е 362 км², което е 5,72 % от територията на област Благоевград, покрива източните склонове на Малешевска планина, долината на река Струма и малка част от западната част на Пирин. Най-високият връх на територията ѝ е Шаралия - 2171 метра.

Община Струмяни има важно геополитическо местоположение, гранични общини са Кресна - на север, Сандански - на юг, Банско - на изток, Петрич - на югоизток. Западната ѝ граница е с община Берово (Македония). Намира се на 140 км южно от столицата и на 50 км от областния център Благоевград и на 14 км от Сандански. Разстоянието до границата с Гърция е 33 км, до границата с Македония - 35 км. Основната част (80 %) от общата площ на общината е с планински релеф, който покрива части от Пирин и Малешевска планина. Останалата част от територията е разположена по течението на река Струма, където земята е обработваема.

Община Струмяни се отнася към V група по степен на икономическо развитие – ниска и недоразвита отраслова структура на производство, силни диспропорции по отношение на инфраструктура, състояние на пътища и транспортна достъпност.

Таблица 1: Населени места: общински център, кметства и прилежащи селища

Име	Разстояние до общинския център	Население /ПА/	Населени е /НА/	Кмет /кметски наместник
Село Струмяни		926	922	Кмет
Село Микрево	2,5	2414	2382	Кмет
Село Илинденци	3	861	829	Кмет
Село Драката	6	162	145	Км.наместник
Село Каменица	11	109	121	Км.наместник
Село Горна Крушица	15	55	75	Км.наместник
Село Кърпелево	19	34	29	Км.наместник
Село Палат	22	39	36	Км.наместник
Село Игралище	37	305	257	Км.наместник
Село Махалата	49	33	38	Км.наместник
Село Седелец	53	29	24	Км.наместник
Село Никудин	10	86	94	Км.наместник
Село Добри лаки	41	181	158	Км.наместник
Село Раздол	31	204	190	Км.наместник
Село Клепало	38	35	34	Км.наместник

Име	Разстояние до общинския център	Население /ПА/	Населени е /НА/	Кмет /кметски наместник
Село Цапарево	21	181	160	Км.наместник
Село Гореме	28	79	72	Км.наместник
Село Вракуповица	34	20	16	Км.наместник

Общината включва в своите граници административния център Струмани, от V функционален тип, обхваща 21 населени места с население 5 763 жители.

Релефът в по-голямата си част е планински. Той заема около 80 % от територията на общината. По най-ниските части придобива алпийски характер,

През територията на общината минават важни пътни артерии от национално значение. Общинският център се разделя от главен път Е 79 и ж.п. линията София – Атина, както и автомобилни пътища от V клас. От години се работи по осъществяване на директна връзка с гр. Берово, Р Македония, което ще подобри взаимоотношенията не само между двете общини, но и между нашите две страни. Гъстотата на пътната мрежа е 0,5 км/кв. км, което е над средното за областта 0,27 км/кв. км, но въпреки това, все още редица села са без асфалтирани нормални пътища.

Транспортно-комуникационните връзки с Гърция са сравнително добри. С електрифицирането на ж.п. линията и още повече с изграждането на автомагистрала „Струма“ те ще се усъвършенстват още повече.

Общо състоянието обаче на пътната мрежа на територията на общината е незадоволително.

Западната част от територията на общината е заета изцяло от Малешевска планина. Тя заема около три четвърти от площта, като главното било се повишава от юг на север и по него е границата с община Берово.

Източната част на общината е около ¼ от цялата ѝ територия и включва планинските и предпланински части на Пирин планина.

Територията на общината попада в Крупнишкия сеизмичен район, което налага предприемането на противоземетръсни мерки при строителството на инженерни съоръжения

Като цяло климатът е типичен преходно средиземноморски. Различията са обусловени от разликата в надморската височина - между 100 м и 1000 м над морското равнище, средиземноморското влияние от юг (по течението р. Струма) и континенталните влияния от север.

Като основен определящ фактор при изучаване на агроклиматичните ресурси са възприети климатичните условия, от тях зависи развитието на селското стопанство. Средногодишните температури на въздуха са най-високи за България – 13,9-14,4 градуса. Най-ниски са температурите през януари, а най-високи през юли и август.

Районът е беден на полезни изкопаеми. На територията на общината са открити и се експлоатират находища от мрамор и трудно находище на калциев флуорит, което е най-голямото на Балканския полуостров.

В последните години се разкриват редица археологически находки, което може да повиши интереса от развитието на екологичен и опознавателен туризъм.

3.2. Население

Брой и динамика в община Струмяни:

Населението на община Струмяни е 5753 души, неравномерно разпределени в 21 населени места на територията ѝ, като налице е тенденция към намаляване вследствие на макар и малката безработица, засилените миграционни процеси и концентрацията в по-големите населени места. Демографските промени, породени главно от икономически причини са повлияли и върху бита на хората. Около 10 % от активното население е безработно, 30 % се занимава със селско стопанство, (отглеждане на тютюн, плодове, зеленчуци и др.), 30 % работят в промишлеността (цехове за мрамор, дървопреработване, шивашки цехове), 10 % в бюджетната сфера, 10 % в услуги и други.

Най-голямото кметство на територията на общината е Микрево с население 2414 души, следва го Илинденци с 861 души, Игралище с 305, Раздол с 204 и Добри Лаки с 181 души. Най-малкото село е Горна Рибница с население от 4 човека. Административният център Струмяни е с население 926 души. През последните 35 години населението е намаляло наполовина и тази тенденция продължава. Особено тревожно е положението в някои планински села.

Естественият прираст е отрицателен. Броят на сключените бракове през годините варира, като имат леко увеличение за последната година от наблюдавания период. Това най-добре е илюстрирано в таблица 2.

Демографското състояние на общината е твърде неблагоприятно. Наблюдава се обезлюдяване на повечето села, особено тези в планинските райони. Броят на родените за 2012 г. 67, броят на починалите 153, естественият прираст -86. Този факт е много тревожен, но по-голямата част от населението, особено учащата се младеж след завършване на образованието си, поради липса на развита промишленост, търсят работа навън и не се завръщат по родните места. Това ни дава основание да заключим, че населението в района е застаряващо.

На таблиците 1 можем да проследим тенденциите в естествения прираст на населението за периода 2012 – 2014 година:

Таблица 1. Естествен прираст на населението

Период	Сключени бракове	Родени	Починали	Естествен прираст
2012	8	67	153	-86
2013	8	60	136	-76
2014	14	49	123	-74

Тенденцията в развитието на този показател е негативна и е с няколко пункта над средното за страната. Налице е процес на депопулация, който ще има лоши последици за икономическото развитие и благополучие на общината.

Една от причините за отрицателният естествен прираст е ниската раждаемост през последните години, която е свързана с негативното влияние на редица социални, икономически, демографски и други фактори. Към тези фактори се отнасят недостатъчната материална осигуреност на семействата, застаряването на фертилния контингент през последните години, изменението

във фертилното поведение и психическата нагласа за малко деца, снижаването на жизнения стандарт, безработицата и др.

Друг фактор определящ индекса на естествения прираст е смъртността. През последните години този показател се задържа във високи стойности и е с няколко пункта над средното за страната. Механичният прираст също е отрицателен, т.е. броя на изселените жители на общината е по-голям от броя на заселените. Увеличават се миграционните процеси, като причините са различни, най-често те са икономически, свързани с намирането на работа.

В заключение може да се направи констатацията, че се утвърждават негативните тенденции в естественото развитие на населението, изразяващи се в ниската раждаемост и относително високата смъртност. Към тези фактори следва да се добави и въздействието на външната миграция, която пряко и косвено, също допринася за влошаване на демографската ситуация у нас.

Таблица 2. Възрастова структура на населението за община Струмияни

Период	Под 7 години	7-14 години	14-18 години	18-60 г. жени	18-63 г. мъже	над 60 жени	Над 63 мъже
Към 31.12.2014г.	402	391	181	1307	1727	1097	648

Населението на общината непрекъснато намалява. Основните спадове засягат възрастовите групи 0-14 години и 15-29 години.

Към 31.12.2014 година населението на общината е общо 5753 души, като от него **под** трудоспособна възраст заемат дял от 16%.

Трудоспособното население към посочения период е 3134 души. С по-голям дял са мъжете.

Над трудоспособна възраст населението е 1755 души. И тук тенденцията е към намаляване. Броят на мъжете в тази възраст е значително по-малък от този на жените. Този показател се влияе и от приетото законодателство за пенсионна възраст при жените и мъжете.

Етнически състав на населението

Два са етносите, които определят етническият облик на община Струмияни – българите, които преобладават и ромите, които са значително по-малка бройка. По неофициални данни числеността на ромите в общината е значително по-голяма и е около 17,4%.

В село Микрево, кв. Нова махала живеят около 960 роми, друга обособена махала е тази в с. Илинденци, в която живеят 123 роми и малък квартал в с. Струмияни с около 30 души. Махалите се характеризират със структурна бедност, нерешени от десетилетия проблеми в заетостта, инфраструктурата, образованието, здравеопазването. Дискриминацията, изключването от обществения живот, липсата на доверие между ромите и мнозинството се проявяват предимно на местно ниво. В училището се наблюдава нарастваща сегрегация между ромските деца и останалите. Ромските семейства живеят в непрекъснато влошаващи се битови условия, изолирани от мнозинството, с преобладаващо негативно отношение на повечето местни институции. В повечето случаи обаче ромското

население живее в изолирани селски райони и в еднофамилни къщи. Жилищните условия са ключов фактор за подобряване на ромската интеграция, но те трябва да бъдат съчетани с един цялостен подход, обхващащ и въпроси, като образованието, развитието на уменията, заетостта и здравеопазването.

Тук миграционните процеси са почти непознати. Естественят прираст е положителен. В еднофамилната къща живеят няколко поколения с по 5 – 6 деца. Ромите живеят на тясно, в нетрайни постройки (бараки) и без достъп до базови санитарни условия.

Причините са бедност, лоша инфраструктура в сегрегираните ромски квартали, бедност и социално подпомагане, реформи за увеличаване на заетостта, достъп до качествено образование, жилища, условия на живот, несъобразени с регулаторните изисквания жилища, заселване на общинска земя без разрешение.

Подобряване на ситуацията може да се случи чрез:

- увеличаване на доходите;
- подобряване условията на живот в ромските квартали – на инфраструктура и на икономическия климат;
- повишаване жизнения стандарт и равнопоставено интегриране в обществото;
- привличане, включване и успешно задържане на ромските деца в училище;
- повишаване на здравната информираност и здравната култура;
- качествени и достъпни здравни грижи.

Безспорни са ползите от интеграцията на ромите: спестени социални помощи, намалена загуба на ефективност, труд, доходи и БВП, по-ниска смъртност, по-ниска престъпност.

По полов признак – преобладава женското съсловие.

Образователно равнище – по селата преобладава населението с основно и по-ниско образование, много малка е бройката на висшистите. В селата Струмјани, Илинденци и Микрево са концентрирани хората с висше образование. Тук броя на хората със средно и основно образование е почти изравнен.

Доходите се образуват предимно от заетостта на хората в селското стопанство, добива и обработка на мрамор, животновъдство. Наблюдава се тенденция към намаляване на шивашките цехове, в които е заета по-голяма част от женската работна ръка.

Основни заключения:

- отрицателен естествен прираст, водещ до процес на обезлюдяване в малките населени места;

- тенденция за застаряване на населението в национален мащаб – в това отношение и община Струмяни не прави изключение;

- в резултат от миграционни процеси допълнително обезлюдяване на населените места

- смесен етнически състав – завишаващи се количествени показатели на ромите;

Извод:

Застаряването на населението на национално ниво, свързани с естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и миграционните процеси, които дават възможност за работа и по-добри доходи в друго населено място или в чужбина са основните причини за тези показатели. Това води до повишаване риска от социална изолация на определена възрастова група, на лицата от ромски произход и хората с увреждания. Проблемът се задълбочава и води към неговата необратимост и процес на обратно влючване.

3. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Община Струмяни се отнася към V група по степен на икономическо развитие – ниска и недоразвита отраслова структура на производство, силни диспропорции по отношение на инфраструктура, състояние на пътища и транспортна достъпност. Районът се отнася към групата на изостаналите селски райони и към групата на общините за трансгранично сътрудничество и развитие.

Селските територии навсякъде в страната имат сериозни проблеми в своето развитие. Най-критични обаче са планинските и гранични райони. Граничното положение на всички български райони за планиране създава възможности за получаване на импулси на развитието по линия на трансграничното сътрудничество. Ефективното използване на потенциала на сътрудничество е предпоставка за превръщането на много гранични територии от “национална периферия” в полюси на интеграцията и акумулиране на ефекти от сътрудничеството със съседните гранични райони. Подобни положителни възможности за регионалното развитие създава развитието на транснационалното и междурегионално сътрудничество с районите на ЕС.

Селскостопанското производство в общината се осигурява от индивидуални стопани. Регистрирани са немалко земеделски производители, като през последната броят им се увеличава значително.

Независимо от ограничения размер на обработваемата земя, радостен е фактът, че се увеличава броят на земеделските стопани.

Общината се характеризира с ниска степен на земеделско развитие. Земеделската земя е 154 704 декара и е разположена основно по течението на р. Струма. Общината имаше специализация, обусловена от природните условия - насечен терен, специфични почвени характеристики, категория на земята и климат - фактори, благоприятни за отглеждане на тютюн. От друга страна, наличието на огромни ливади и пасища е идеално условие за развитие на животновъдство - предимно говедовъдство и овцевъдство.

Регионът на общината е един от най-топлите в страната, което благоприятства отглеждането на плодове и зеленчуци. Благодарение на меката

зима тук добре растат многогодишни видове като лоза, смокиня, нар, бадеми, маслини и др. Всички зеленчуци, отглеждани в България, виреят добре на територията на общината.

Създадени са малки индивидуални земеделски стопанства. Понастоящем земеделието не е механизирано и разчита главно на ръчния труд и използването на животинска тяга, което го прави неефективно. След настъпилите преобразования, поради неизясненост на собствеността върху земята, а в следствие поради разпокъсаността и маломерността на имотите, липсата на малобагаритна техника и ефективна реализация на продукцията, използването на земята е крайно неефективно.

Последните години селското стопанство бележи траен спад, западат цели традиционни растениевъдни отрасли като производството на тютюн (което е вече с квоти) и картофи. Отрасълът е основен източник на доходи на населението в селата и за цялата община и неговото западане при липса на друга алтернатива за доходи и заетост води до развитието на натурално стопанство и поражда засилена миграция на трудоспособно население. Досегашният опит и практика предполагат да се насърчава най-масово развитието на овцевъдството.

Наличната техника е крайно недостатъчна за развитие на модерно земеделие. Причините се коренят в раздробеността на земеделските участъци, маломерността на земите, ниската степен на коопериране. Съществува тенденция към умножаване на затворените лични стопанства без перспектива за пазарна реализация и развитие.

Изоставането на селското стопанство е естествен резултат от преструктурирането на българското земеделие и се дължи на: възстановяването на земята в маломерни парцели; ниската ефективност на използвания труд; остаряла и амортизирана селскостопанска техника; високи цени на семена и посадъчен материал, торове, препарати и горива и смазочни материали; ниски изкупни цени на селскостопанската продукция; ниски изкупни цени на произведената продукция, често под себестойността; слабо и скъпо напояване, ниска квалификация на работещите в селското стопанство; застаряващо и намаляващо население в селата.

Близостта до Гърция и Македония оказва негативно влияние на търговията със селскостопанска продукция, поради по-евтин внос, което може да се регулира с по-високи мита.

Горското стопанство в района има своите традиции. Преобладаващата част от територията е планинска, повечето склонове на планините са силно нагънати и силно пресечени. Наклонените терени са значителни. При тези условия, както и поройния средиземноморски характер на валежите, проявлението на ерозията е повсеместно явление. По тези причини залесителните мероприятия, провеждани от горското стопанство, са значителни.

Нископланинския район е зает главно от дъбови, букови и смесени широколистни гори, както и изкуствено създадени гори. Район с иглолистни гори е изкуствено създаден по оголените места и по високите части на Пирин планина.

Разкриването и експлоатацията на залежите от мрамор е довело до изземане на почвената покривка и до изсичане на дървесната растителност. въпреки това в района се срещат чисти букови и смесени буково-иглолистни гори, съставени от бук, черен бор, бял бор, смърч, ела и по-малко други видове.

Съществуващите проблеми пред сектора горско стопанство са: гори без пътища, болести по горите, многото пожари унищожават горския фонд.

Територията на община Струмяни включва малка част от Национален парк „Пирин“, резерват „Соколата“, вековни дървета, седиментни скални образувания и др.

Структурата на общинската икономика е обусловена преди всичко от добивната и обработващата промишленост. С дългогодишни традиции в района е добивът на мрамор. Основните производители са „Илинденци-мрамор“ АД, „Бумар“ ООД, „Българо-гръцки мрамор“ ООД и други по-малки цехове са пример за експортно ориентирани предприятия за добив на мрамор. Значителни са запасите от варовик на територията на общината.

Като цяло добивната промишленост е стълба на икономиката в момента.

Рудни полезни изкопаеми в района няма.

В общината съществуват и специфични занаяти, свързани с обработката на мрамор и дърво, препарирането на животни и птици.

Търговската мрежа в общината не е равномерно разпределена. Сравнително добре е развита на територията на Микрево, Илинденци и Струмяни.

Стопанската структура на община Струмяни се определя предимно от добивната и обработващата промишленост. Развитието на добивната промишленост се обуславя от наличието в общината на мраморни залежи.

Състоянието на общинската собственост и нейното управление са фактори, от които до голяма степен зависят собствените приходи на общината, както и определят възможностите за тяхното увеличаване. Общинските търговски дружества са: Фирма „ВиК - Стримон“ ООД с основна дейност: поддръжка на водопроводната и каналната мрежа в общината.

Промишления профил се допълва от големия брой шивашки цехове, които работят основно с трико. Женската ръка в района е заета предимно в тези цехове. Наблюдава се тенденция към намаляване броя на тези предприятия.

Развитие има и дървообработването. Дърводелски услуги извършват десетина фирми в района.

На територията на с. Струмяни има и два месарски цеха за производство на малотрайни колбаси.

Специфичните природни ресурси на общината създават благоприятни условия за развитието на екологичен и устойчив туризъм. В горите и по течението на р. Струма съществуват възможности за различни рекреационни дейности - спорт, риболов, събиране на диви плодове, пикници и др.

Наличието на уникални природни феномени (пещери, разнообразна флора и фауна, защитени територии и резервати) е чудесна основа за развитие на алпинизъм, делтапланеризъм, екотуризъм, спортен риболов. Една от най-интересните пещери е „Шаралийската пещера“, в която може да се види рядко срещания пещерен бисер.

Уникални туристически обекти са седиментните скални комплекси Кутлева скала, Щавенска скала, Куклицата, скалния ансамбъл в местността Зандана над с. Илинденци. Интерес представлява също раннохристиянската епископска базилика близо до с. Микрево, където продължават археологическите проучвания.

На територията на общината се намира вилно селище „Врабча“, с. Илинденци, комплекс „Боровец“ и курортната местност „Върбите“, където има прекрасна възможност за почивка, съчетано с кратки пешеходни маршрути, риболов и др.

В с. Струмьяни има създадена богата музейна сбирка, която включва експонати от археология, етнография, обща история.

Общината разполага с добра настанителна база: Хотелски комплекс „Карелия”, Мотел „Тесалоники”, Хотел „Арт Център” с. Илинденци, Туристически дом „Ермиовец”.

Заведенията за хранене и развлечения, местата за подслон, отличните транспортни комуникации и благоприятното географско положение на Община Струмьяни, могат да удовлетворят сегашното туристическо търсене на необходимото ниво, което е добра предпоставка за развитието на туризма.

Тенденцията е туризмът като отрасъл да придобива още по-важно място в развитието на общината в бъдеще. Община Струмьяни разполага както с природни, така и с културно-исторически забележителности (множество антични селища, църкви с национално значение и др.), които благоприятстват развитието на всички форми на туризъм:

Пътна мрежа

Община Струмьяни има удобно транспортно-географско положение, през територията ѝ минава една от модерните европейски магистрали Е-79 с направление Калафат-Видин-София-Кулата-Солун-Атина. В проект е магистрала „Струма”, част от коридор № 4, която ще преминава през територията ѝ.

На територията на общината се ползват два вида транспорт – железопътен и автомобилен. Общината и кметствата полагат непрестанни грижи за поддържане на пътната мрежа във вид, който да осигурява необходимите условия за нормално движение на МПС и пешеходците.

Таблица 8. Пътна мрежа в Община Струмьяни

Наименование	Мярка	Дължина
Дължина на пътната мрежа общо	км	-
- първи клас	км	15
- втори клас	км	-
- трети клас	км	60
- четвърти клас	км	140

Както се вижда и от Таблица 20, в общината има около 140 км пътища IV клас, 60 км III клас и 15 км I клас (Е-79). Всички населени места са свързани с общинския център с пътища III и IV клас, като 80 % са асфалтови и 20 % с трошено-каменна настилка и черни пътища. Това създава проблеми по придвижването на стоки и хора и налага спешно проектиране и изграждане на нормални пътни връзки. В момента общинската администрация е предприела стъпки и е в процес на предпроектно приключване.

През общината преминава международната ж.п. линия София-Кулата-Атина. Най-близката аерогара е на 140 км в град София.

Община Струмьяни има автобусни връзки с всички населени места в общината, както и автобусни и ж.п. връзки със Сандански, Петрич, Благоевград, София и др. населени места.

Заетост и безработица

Демографския срив в Община Струмяни е в пряка зависимост от настъпилите промени през последните години в селското стопанство. За традиционните земеделски стоки пазара силно се сви и това доведе до масова безработица във всички села на общината. Това обаче не е реалната картина, защото скритата безработица е много повече. Голяма част от населението, което се занимава със селско стопанство през по-голямата част от годината е безработно и не произвежда. Данните за равнището на безработицата за 2007-2009 година са показани в таблица 18.

13. Брой безработни лица: / по данни на ДБТ/

13.07. Регистрирани безработни лица, 2011 г.	411
13.08. Регистрирани безработни лица, 2012 г.	561
13.09. Регистрирани безработни лица, 2013 г.	528
13.10. Регистрирани безработни лица, към април 2014 г.	623

14. Профили на безработните лица към 31.12.2014 г.:

/ по данни на ДБТ/

14.01. Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование	445
14.02. Брой безработни лица с увреждане	14
14.03. Брой безработни младежи от 18 до 25 години	53
14.04. Брой безработни лица на възраст над 55 години	153

- Общия брой на безработните към края на периода (2014 година) е 623 души и бележи тенденция към увеличение спрямо предходните години;
- За да се повиши благосъстоянието на населението, особено това на младите хора, се налага да се полагат ежедневни сериозни грижи за разкриване на нови работни места, да се търсят възможности за намаляване на броя на безработните чрез различни програми и проекти, така че младите хора да не напускат родните си места, а да работят за развитието на общината. Нашето разбиране е това да стане в търсенето на нови пазари и възможности за развитие традиционните селскостопански производства и в областта на туризма, за които има прекрасни природни дадености. Развитието на човешките ресурси продължава да бъде възпрепятствано от тревожни негативни процеси и характеристики, отнасящи се за цялата страна – миграции, не конкурентоспособна икономика, неработещи отрасли, ниска раждаемост и др. икономически фактори;
- Влошаващи се демографски индикатори (спад, застаряване, висока смъртност и ниска раждаемост);
- Висока безработица сред уязвимите групи; ниско образователно /квалификационно ниво на преобладаващата част от безработните;
- Несъответствие на квалификацията и мобилността на пазара на труда; недостатъчно ресурси за поддържане на социалната инфраструктура, съчетано с вътрешнорегионални различия по отношение наличието/достъпа до социални услуги;

- Образователно равнище на трудоспособното население, уменията и качеството на работната сила е недостатъчно, за да отговори на предизвикателствата на икономиката, основана на знанието;
- Значително изостават процесите на обучение през целия живот. Отбелязват се и несъответствия между потребностите на бизнеса в и съответната професионална специализация и подготовка на трудовите ресурси.

В Община Струмяни на основание чл. 48 от Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, при ползването на административни и технически такси и услуги, са предвидени преференции от 30 % намаление за пенсионери, безработни, учащи и социално слаби лица и семейства, а за инвалидите с група инвалидност – 50 % намаление.

Съгласно чл.29, ал.1 от същата Наредба размера на таксата за детска градина се заплаща с 50% намаление (от фиксираната месечна такса 35 лв.) за:

- Второ дете, когато и двете деца от едно семейство са настанени в едно детско заведение;
- Деца с един родител;
- Деца, чиито родители са с II група инвалидност;
- За трето и следващи деца.

Една от главните стратегически цели за устойчиво развитие на общината е подобряването на общественото благосъстояние и качеството на живота, осигуряване на здравословна жизнена среда. Обезлюдяването на селата в планинските райони е свързано с мигрирането на населението в селата около р. Струма, което е свързано със строителство на нови жилищни сгради по частен път.

ИЗВОДИ:

3.4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравното обслужване на населението в общината се осъществява от четирима лекари, в т. ч. три индивидуални лекарски практики на общопрактикуващи лекари, по-голямата част от които са съсредоточени в с. Микрево, с. Струмяни и с. Илинденци. Понастоящем на територията на общината няма болнични заведения в договорни отношения с НЗОК, което налага този вид здравно обслужване да се провежда извън територията на общината, основно в гр. Сандански и гр. Благоевград. Населението от селата Раздол, Клепало и Добри лаки, Игралаище, Никудин, Седелец, Махалата, Цапарево, Гореме, Вракуповица се обслужва от лични лекари, които са в гр. Благоевград и гр. Сандански. Района на селата Раздол, Клепало и Добри лаки към общопрактикуващия лекар работи медицински фелдшер, който живее в с. Раздол. С цел получаване на елементарна медицинска помощ общинското ръководство е назначило на работа в ДСП Струмяни социален работник-медицинска сестра, която обслужва селата Игралаище, Никудин, Махалата и Седелец. ЦНМП- гр. Сандански обслужва общината. Работата ѝ се затруднява от малкия брой линейки и лошото състояние на пътя Микрево – Студената вода, който е част от републиканската пътна мрежа. Общината няма рехабилитационен център, следболнично лечение. Над 30 % от населението, особено в селата, е без достъп до здравни услуги по различни причини. Кадровото осигуряване на здравеопазването се допълва от двама стоматолози.

Обстойният анализ показва незадоволително качество на здравните грижи в общината, в някои случаи то изобщо липсва, което от своя страна налага през следващия планов период да се работи за разкриването на един оборудван Диагностично-консултативен център и Център за социална интеграция и рехабилитация за деца и възрастни. По този начин съществено ще се улесни достъпа на населението до по-качествени и добре организирани медицински и медико - социални иновативни услуги в общината.

Изводи:

- Липсва център за спешна медицинска помощ;
- Някои от населените места са твърде отдалечени от Сандански;
- Пътищата са в лошо състояние и населените места са труднодостъпни за оказване на навременна помощ;
- Липсва педиатър;
 - Като цяло местното население не е доволно от състоянието на здравеопазването, на практика 15 села в Малешевска планина нямат достъп до първична медицинска помощ;
 - В общината не е създадена необходимата мрежа от лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ;
 - Ниска е осигуреността с медицински персонал;

3.5 Образование

Брой деца в общината за учебната 2014/2015г.

Деца в детски градини /без предучилищни форми/	120
Деца в предучилищни форми на образование/детска градина, училище/	40
Деца в общински и държавни училища/ общ брой/	329
Деца в общински и държавни училища / 1- 4 клас/	189
Деца в общински и държавни училища / 5- 8 клас/	142
Деца в общински и държавни училища /9-12 клас/	15

Бъдещето на една държава са нейните деца. На територията на общината функционира едно обединено детско заведение с капацитет около 200 места. От 2009г. ОДЗ "Патиланци" обедини трите детски заведения в едно. В с. Микрево е най-големия филиал. В него се възпитават около 120 деца на възраст от 3 до 5 години и 40 деца в предучилищна възраст. В детската ясла има една група с около 20 деца. В село Микрево е най-големия филиал. Във филиала в село Илинденци има една група с около 20 деца и във филиала в село Струмьяни една група също с около 20 деца. Детските заведения са с добра материална база. Обновени и санирани са и трите филиала. Но броят на децата в тях прогресивно намалява, като причините са общоизвестни – намалена раждаемост, миграция сред младежите и отрицателен прираст. Изходът може да бъде в различни младежки програми за осигуряване на заетост и адекватна социална политика.

За да отговоря на съвременните изисквания за обучение и възпитание на децата, ОДЗ „Патиланци“ са извършени мероприятия в следните направления:

1. Ново оборудване и обзавеждане;
2. Нови дворни уреди, изграждане на алеи, чешма на двора;

3. Ремонт на басейна на двора.

На територията на общината има три училища: две начални и едно средно. СОУ "Св. Паисий Хилендарски" в с. Микрево е най-голямото в общината и в него се обучават 329 ученика, разделени в 16 паралелки. За учебната 2014/2015 година към училището има и подготвителен клас с 13 деца. Училището е на повече от 80 години, разполага с триетажна сграда. Педагогическият персонал се състои от 26 учители и 8 непедagogически.

В училището и детската градина на територията на община Струмьяни работят висококвалифицирани кадри с богат професионален опит.

Материално-техническата база като цяло е добра. Училището е saniрано, подменена е външната и вътрешна дограма, ремонтирани са покривните конструкции и е оборудвано с климатици.

Състоянието на сектор „Образование“ през анализирания период е както следва:

1. Разходите за издръжка на образованието са се увеличили значително;
2. Числеността на персонала по категории малко се е увеличил;
3. Броят на учениците за последните години е намалял рязко;

3.6. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

4. Анализ на групите в риск в община Струмьяни

4.1. Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението и характеристика на рисковите групи в община Струмьяни

На територията на община Струмьяни има голям брой ромско население. Тази група е рискова, тъй като ромското население е ниско образовано или неграмотно, нямат изградени работни, културни и хигиенни навици. Не осъзнават важността от образование и голяма част от ромските деца не посещават училище и детска градина. В ромските семейства здравната култура не е на нужното ниво и има немалко ранни бракове. Раждаемостта е голяма, макар да нямат осигурени жилищните условия.

5. Оценка на социалните услуги в община Струмьяни

Социални услуги

Финансирането на делегираните от държавата дейности – специализирани институции за предоставяне на социални услуги в общината през 2015 г. се извършват по единни разходни стандарти, определени с Решение на Министерски съвет № 633/ 08.09.2014 г. и Решение на Министерски съвет № 801/03.12.2014 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности през 2015 г. с натурални и стойностни показатели. Те обединяват всички текущи разходи - заплати, други възнаграждения на персонала, задължителните осигурителни вноски от работодатели, издръжка, здравословни и безопасни условия на труд на щатната и нещатната численост на персонала.

Кметът на общината утвърждава числеността на персонала за делегираните от държавата дейности в специализираните институции и

социалните услуги в общината по утвърдена Методика от Министерството на труда и социалната политика за предоставяне на социални услуги, в рамките на определените средства по единните разходни стандарти.

В община Струмьяни всички специализирани институции и социални услуги прилагат единни разходни стандарти за финансиране.

В общината функционират, следните и се предоставят социални услуги, делегирани от държавата дейности:

- Дом за възрастни хора с психични разстройства - с. Раздол със 70 потребителя, численост на персонала 37 души и бюджет 528 080 лв. в т. ч. възнаграждения и осигурителни плащания за персонала и издръжка.

Въпреки увеличената издръжка (която е крайно недостатъчна за нормалното лечение и хранене на болните) и запазената численост на персонала, проблемите в този дом са доста сериозни, като:

1. Част от сградата е ремонтирана основно като са изградени нови стаи с по 2 легла, отделен санитарен възел. Но все още има голяма нужда от ремонтни дейности.
2. Домът се намира в планината, до него се стига много трудно, поради лошото състояние на пътя;
3. Средствата за един болен са недостатъчни, нужни са допълнителни средства (помощи);
4. Необходимо е изграждане на нов вид отоплителна инсталация.

- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост - с. Раздол с 10 потребителя, численост на персонала 6 души и бюджет 72 270 лв. в т. ч. възнаграждения и осигурителни плащания за персонала и издръжка.

- Защитено жилище за хора с психични разстройства - с. Раздол. с 10 потребителя, численост на персонала 6 души и бюджет 73 560 лв. в т. ч. възнаграждения и осигурителни плащания за персонала и издръжка.

Местно финансиране получават Домашен социален патронаж с капацитет 100 места, численост на персонала 7.5 души и бюджет 86 400 лв. в т. ч. възнаграждения и осигурителни плащания за персонала и издръжка. Доставка се храна в селата Струмьяни, Илинденци, Микрево, Драката, Каменица и Горна Крушица.

Предвид ограничените възможности на бюджета, ръководството на общината търси и алтернативни източници за финансиране.

Услугата "Личен асистент" в момента се финансира по ОП РЧР чрез Проект "Нови възможности за грижа" по Схема за безвъзмездна финансова помощ.

На територията на община Струмьяни съществуват достатъчен брой сгради общинска собственост, които могат да бъдат ремонтирани и приспособени за предоставяне на някакъв вид социална услуга. По тази причина общинското ръководство продължава да търси възможности по Оперативни програми за кандидатстване с проекти и разкриване на нови социални услуги.

Златка Яневска
/Председател на ОбС/